

Miljö- och byggnadsnämndens verksamhetsanalys 2027 och plan 2028-2029



Ärendenummer: 2026-154

Datum: 2026-03-24

Miljö- och byggnadsnämnden

Magnus Holmberg Muhr

Biträdande förvaltningschef

magnus.holmberg.muhr@enkoping.se

Kontakta kommunen: telefon: 0171–62 50 00, e-post: kommunen@enkoping.se

Webbadress: enkoping.se

Postadress: Enköpings kommun, 745 80 Enköping

Organisationsnummer: 212000–0282

Innehållsförteckning

1 Sammanfattning.....	5
2 Kommunens styrmodell.....	6
2.1 Årshjul	7
3 Uppdrag och Ansvar.....	9
4 Strategisk analys	10
5 Nämndens kommande förändringar och utmaningar	11
5.1 Förändringar och utmaningar utifrån externa omvärldstrender	11
5.2 Förändringar och utmaningar utifrån lagar och myndighetskrav	12
5.3 Övriga förändringar och utmaningar.....	12
6 Nämndens omställning för att möta kommande förändringar och utmaningar	15
7 Ekonomi.....	17
7.1 Driftbudget	17
7.2 Förändringar i driftsbudget	18
7.3 Taxor och avgifter	19
8 Investeringsplan 2027–2036	20
8.1 Analys av nämndens investeringsbehov	20
8.2 Skattefinansierad investeringsplan.....	20
8.3 Större investeringar efter 10-årsplanen.....	21

1 Sammanfattning

I verksamhetsanalysen framhålls att omvärldstrender som klimatförändringar, ekonomisk tillväxt, näringslivsutveckling och demografi har stor påverkan på nämndens arbete. Särskild utmaning finns inom livsmedelstillsyn, där beredskapsplanering och rapportering behöver utvecklas.

Inom miljöområdet sker lagändringar för att förenkla för näringsidkare, bland annat genom en ny tillståndsprövningsmyndighet från 2027. Detta kan innebära att vissa frågor flyttas över till kommunens tillsynsansvar, vilket ökar arbetsbördan och skapar osäkerhet kring ansvarsfördelning. Redan idag finns brister i tillsynen, till exempel gällande kemikalier och små avlopp. Trots gjorda effektiviseringar måste mer fokus läggas på debiterbar tillsyn, vilket innebär mindre proaktivt arbete med hemsidan och branschmöten, liksom längre handläggningstider för ärenden som inte leder till debitering.

Ändringar i plan- och bygglagen innebär att vissa åtgärder som tidigare krävde bygglov nu regleras genom miljötillstånd. Det kräver att förvaltningen snabbt sätter sig in i nya regler och rutiner, vilket kan skapa stress och innebära att andra arbetsuppgifter får stå tillbaka. För att möta dessa utmaningar är det viktigt att medarbetarna får kontinuerlig utbildning och att tillräckliga resurser avsätts.

Den nya plan- och bygglagen samt lagstiftning om öppna geodata innebär ökade krav på ajourhållning av kartor och geodata, samtidigt som intäkterna minskar när försäljning och ersättningar försvinner. Detta gör finansiering av geodataförsörjning till en aktuell fråga, och nationellt pågår arbete med en geodatalag för bättre samverkan och styrning. Kommunen måste därför se geodata som en strategiskt viktig resurs och anpassa sig till digitaliseringens krav.

Miljö- och byggnadsnämnden har nyligen uppdaterat sina taxor och planerar att endast se över miljöbalkens taxa under 2026. Under hösten 2027 kan nämnden, i enlighet med gällande delegation, justera taxornas nivå utifrån prisindex för kommunal verksamhet (PKV). Vid justeringen av miljöbalkens taxa kommer främst taxebestämmelserna att förtydligas, utan att själva timtaxans nivå förändras.

Inom geodataverksamheten finns en investeringsplan för mätinstrument och flygfotografering, och genom att justera intervaller och prioritera mellan åtgärder har investeringarna kunnat minskas med 30% utan större konsekvenser.

2 Kommunens styrmodell



All styrning i Enköpings kommun tar sin utgångspunkt i kommunens vision. Visionen är gemensam för hela kommunkoncernen och ska fungera som en ledstjärna för kommunens utveckling i helhet. Det är kommunfullmäktige som beslutar om kommunens vision. Medborgarfokus och ett hållbart förhållningssätt ska genomsyra allt vi gör.

Vart fjärde år beslutar kommunfullmäktige om en långsiktig plan för kommunkoncernen. Den långsiktiga planen utgör den politiska viljan och anger färdriktningen för kommunkoncernen de kommande fyra åren. Kommunfullmäktige beslutar även om andra styrdokument som avser hela kommunen/koncernen.

Varje nämnd, bolag och förbund ansvarar för att bedriva en effektiv verksamhet med god kvalitet med utgångspunkt i grunduppdraget, de ekonomiska förutsättningarna samt kommunfullmäktiges politiska målbild och mål, uppdrag/satsningar och övriga beslut.

Förutom de politiska nivåerna i vår styrning har även förvaltningar, avdelningar och enheter ett ansvar för sitt eget grunduppdrag. Med god kvalitet som utgångspunkt och inom sina ekonomiska förutsättningar har de mandat att utveckla den egna verksamheten genom att definiera

utvecklingsmål för verksamheten och genomföra aktiviteter för att nå målen.

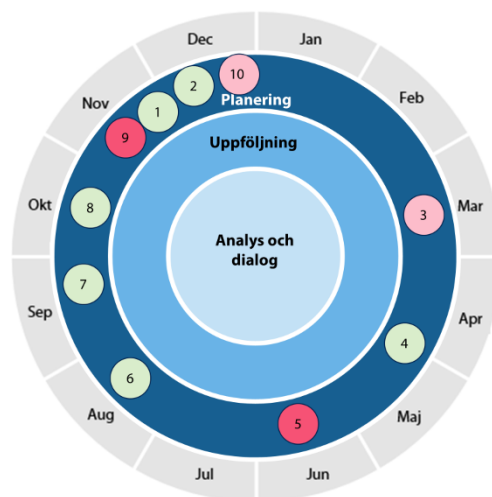
Systematisk planering, uppföljning och analys är en central och viktig del i styrmodellen. Varje nämnd och bolag ansvarar för att regelbundet och systematiskt följa upp den egna verksamheten utifrån mål och resultat, kvalitet, ekonomi och personal. Kommunkoncernens gemensamma uppföljning sker vid fyra tillfällen per år. Det gäller perioderna januari-mars, januari-augusti, januari-oktober och för helåret.

2.1 Årshjul

All verksamhet kräver god planering. Kommunens planeringsprocess syftar till att belysa framtida utmaningar och förändringar som är av vikt för kommunens verksamheter så att de kan utföra sitt uppdrag på ett effektivt och kvalitetssäkrat sätt.

Processen inleds med nämndernas verksamhetsanalyser, som beslutas av respektive nämnd under våren. Verksamhetsanalyserna utgör sedan beslutsunderlag till kommunens fördelning av ekonomiska resurser.

Planeringsprocessen finns beskriven i kommunens årshjul, som beslutades av kommunstyrelsen i ärendet "Tidplan för planering och uppföljning 2026" den 10 juni 2025 (KS2025/188).



1. Omvärldsdag/Kick-off 2027 års process (november)
2. Planeringsunderlag 2027 års process skickas ut (december)
3. **Verksamhetsanalys 2027 för respektive nämnd tas fram (januari-april)**
4. Dialoger och budgetberedning (april-maj)
5. KS beslut om planeringsförutsättningar 2027 (juni)

6. Kvalitetssäkring (juni-augusti)
7. Dialoger och budgetberedning (september-oktober)
8. Kommunstyrelsen behandlar budgeten (oktober)
9. Kommunfullmäktiges budgetbeslut (november)
10. Nämnders beslut om Nämndplan med budget + internkontrollplan (december)

3 Uppdrag och Ansvar

Miljö- och byggnadsnämnden ansvarar för kommunens myndighetsutövning och rådgivning inom områden som miljö, bygglov, livsmedel, serveringstillstånd, tobak, alkohol, receptfria läkemedel och smittskydd. Nämnden arbetar med tillsyn, bygglovsprövning, byggnadskontroll samt med kart-, mät- och GIS-tjänster, inklusive förvaltning och utveckling av kommunens geografiska informationssystem. Nämnden ska vara en modern, effektiv och rättssäker myndighet med gott bemötande och likabehandling. Den är också arbetsgivare för miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningen.

4 Strategisk analys

Kommunen har i sin omvärldsanalys 2025 identifierat flera samhällstrender som grund för verksamhetsanalysen. De trender som bedöms ha störst betydelse på förvaltningens verksamheter är miljö och klimat, ekonomisk tillväxt och näringslivsutveckling, teknikutveckling och innovation, samt värderingar och samhällsklimat.

Det finns utmaningar kopplat till kommunens beredskapsförmåga. Inom livsmedelstillsynen ska alla kommuner under 2026 och 2027 ta fram och arbeta med beredskapsplanering och flertalet utbildningar och konferenser planeras med just detta tema. När det gäller miljöbalksfrågor sker nära dialog med Försvarsmakten i syfte vara införstådda i deras arbete och beredda när de inkommer med ärenden. Det ökade samarbetet effektiviserar och underlättar handläggningen.

Det finns även utmaningar kopplade till de förändrade kraven på byggnation som följer av globala klimat- och hållbarhetsmål. För bygglovsverksamheten innebär detta framför allt att snabbt kunna anpassa sig till nya lagändringar och att fortsätta upprätthålla en hög kompetensnivå bland medarbetarna. Både företagare och privatpersoner förväntar sig god service och tydlig vägledning för att kunna genomföra sina projekt.

För att kunna möta de utmaningar och möjligheter som följer med globala trender inom klimat, hållbarhet, ekonomisk tillväxt och näringslivsutveckling krävs att geodata ses som en strategiskt viktig resurs. Högkvalitativa data är en nödvändig grund för att AI och andra analysverktyg ska kunna ge faktiska värden, vilket är särskilt viktigt vid geografiska analyser. Nationellt pågår en satsning på att bygga ett informationsekosystem som både är robust och motståndskraftigt i dagens osäkra omvärld. Kommunen har goda förutsättningar att vara en del av denna utveckling, inte minst tack vare användningen av öppen källkod i GIS- och geodataplattformar som ger en stabil bas och stärker digital suveränitet. Utmaningen består dock i att det saknas en gemensam strategi inom kommunen för att samordnat hantera dessa behov och för att tydliggöra att denna kapacitet är av central och strategisk betydelse, på samma sätt som framhålls i de nationella strategierna.

5 Nämndens kommande förändringar och utmaningar

5.1 Förändringar och utmaningar utifrån externa omvärldstrender

Omvärldstrender inom miljöområdet handlar i stor utsträckning om förändringar i lagstiftningen, med syfte att förenkla för näringsidkare. Fokus ligger på att förkorta handläggningstider och minska antalet tillstånd och kontakter med myndigheter som krävs för att starta en verksamhet. Detta har lett till införandet av en ny tillståndsprövningsmyndighet, som ska börja gälla sommaren 2027. Målet är att snabba upp tillståndsprocessen och låta vissa frågor, som tidigare hanterats i tillståndsprövningen, istället bli en del av den kommunala tillsynsmyndighetens ansvar när verksamheten väl är igång. Denna förändring märks även i nya plan- och bygglagen, där vissa åtgärder inte längre kräver bygglov om verksamheten redan omfattas av tillstånd enligt miljöbalken. Samtidigt med förändrad lagstiftning har regeringen tillsatt en utredning om en ny kontrollorganisation i livsmedelskedjan för att öka effektivitet, likvärdighet och konkurrenskraft. Denna utredning har dock pausats för vidare analys innan beslut kan fattas.

Förändringarna på miljöområdet innebär att mer tid behöver läggas på att sätta sig in i nya regler och rutiner, vilket kan skapa stress och göra att andra arbetsuppgifter får stå tillbaka. Osäkerheten kring hur de nya processerna kommer att se ut, vilket ansvar som landar på nämnden och bristen på etablerad praxis kan också bidra till en känsla av ovisshet under en övergångsperiod.

Även inom byggområdet återspeglas omvärldstrenderna i de lagändringar som nyligen genomförts och som planeras framöver. Boverket förbereder flera förändringar i regelverket för att stödja den gröna omställningen och främja hållbart byggande. Under de kommande åren kommer nya krav införas, särskilt när det gäller att minska energiförbrukning och klimatpåverkan. Dessa förändringar påverkar det interna arbetet och innebär att medarbetarna behöver ha rätt kompetens och förmåga att tillämpa den nya lagstiftningen i handläggningen av ärenden.

5.2 Förändringar och utmaningar utifrån lagar och myndighetskrav

Inom miljöområdet står vi inför osäkerhet kring fördelningen av tillsynsansvar mellan statliga och kommunala myndigheter samt de föreslagna förändringarna när det gäller tillstånds- och anmälningspliktiga verksamheter. Det är ännu oklart på vilket sätt den nya miljöprövningsmyndigheten kommer att påverka nämndens arbete. När miljöprövningsmyndigheten införs den 1 juli 2027 kommer det att innebära nya arbetsmetoder och ett ökat ansvar för nämnden i rollen som tillsynsmyndighet. Exakt vad dessa ansvar innebär idag och hur de nya arbetssätten kommer att utformas är fortfarande oklart, och det kommer att krävas både inläsning och utbildning för att anpassa sig till förändringarna.

De ändringar i plan- och bygglagen som redan har införts, liksom de som är på gång, påverkar både byggkonjunkturen och medför att medarbetarna behöver anpassa sina arbetssätt efter de nya kraven. Till stor del handlar detta om behov av kompetensutveckling. Samtidigt förändras fördelningen av ärenden, då det förväntas bli fler och mer tidskrävande tillsynsärenden som dessutom saknar finansiering för handläggningen.

Ändringarna i plan- och bygglagen kommer även att påverka geodataområdet, bland annat genom ett ökat behov av att hålla kartorna uppdaterade och att genomföra inmätningar i samband med tillsynsärenden. Lagstiftningen om öppna data inom geodataområdet, som främst riktar sig till myndigheter men också påverkar kommunerna, bidrar till detta genom att ställa högre krav på kartkvalitet. För kommunerna innebär detta inte bara ökade krav på ajourhållning utan även ekonomiska utmaningar, då intäkter från egen geodataförsäljning kan minska och Lantmäteriets tidigare ersättningar, som baserades på deras intäkter, tas bort. Därför är frågan om finansieringsmodeller för geodataförsörjning aktuell både nationellt och på kommunal nivå. På nationell nivå pågår arbete med att ta fram en geodatalag som syftar till att styra samverkan, standardanvändning, nationella portaler och finansiering. Några steg i denna riktning har redan tagits, till exempel genom krav på att detaljplaner och översiktsplaner ska vara digitala, följa ett standardiserat format och levereras till en nationell portal.

5.3 Övriga förändringar och utmaningar

Minskade resurser inom statlig tillsynsverksamhet gör att mer arbete förväntas utföras i kommunen. En följd av det blir också förväntningar på

samverkan med myndigheter på ett annat sätt än tidigare.

Det finns brister på miljöområdet inom vissa delar, exempelvis när det gäller tillsyn av kemikalier och inventering av små avlopp. Även arbetet med att hålla register uppdaterade har blivit eftersatt. Detta beror bland annat på ökade ambitionsnivåer från statliga myndigheter och att egna nedprioriteringar på grund av begränsade resurser. Dessutom tar nya och förändrade lagkrav samt arbetsuppgifter som initierats av kommunen, som exempelvis projektet LACUS (sex kommuners samarbete kring organiserad brottslighet), mycket tid och är ofta svåra att förutse. Därmed har det blivit svårt att avsätta tid för att komma ikapp med det eftersatta arbetet.

Utifrån de kända eftersläpningarna arbetar vi aktivt för att komma ikapp, men nuvarande resurser räcker inte till. Samtidigt kan förändringar i lagstiftningen och införandet av nya statliga myndigheter medföra ytterligare arbetsbelastning och ökad eftersläpning. Dessutom innebär en växande kommun och nya verksamheter ofta ett utökat tillsynsuppdrag.

Vi befinner oss i en period där tonvikten alltmer ligger på att genomföra fler oanmälda inspektioner och att öka den uppsökande tillsynen, istället för den traditionellt mer planerade verksamheten. Syftet är att bättre kunna motverka organiserad brottslighet. Detta medför förändrade arbetsmetoder och innebär även en ökad osäkerhet kring debiteringsgraden, eftersom resultatet av tillsynsarbetet blir mindre förutsägbart.

Det är svårt att förutse vilka konsekvenser de pågående förändringarna i plan- och bygglagen kommer att få, särskilt i kombination med samhällstrender som kan påverka allmänhetens förtroende för myndigheten negativt. För att möta dessa utmaningar är det avgörande att säkerställa hög kompetens bland medarbetarna och att avsätta resurser för kontinuerlig utbildning. Försvarsmaktens etableringar kan även bidra till ökat näringslivsintresse och därigenom stimulera byggandet, oavsett konjunkturläget. Bedömningen är att bygglovsverksamheten behöver vara förberedd för att fortsatt kunna hålla korta handläggningstider och leva upp till förväntningarna på god service och hög rättssäkerhet.

Geodatabranschen har under mer än tio år genomgått en omfattande förändring, där arbetet har gått från analoga metoder till digitala lösningar och från ett lokalt fokus till ett mer nationellt och globalt perspektiv med samarbete kring standarder och datadelning. Utvecklingen har emellertid bromsats av juridiska och finansiella utmaningar, men nu har omställningen nått även kommunnivå. Alla kommuner omfattas nu av nationella strategier och myndigheternas uppdrag att driva denna utveckling framåt tillsammans med kommunerna.

En central del av den digitala omställningen är att betrakta geodata som en strategisk resurs, både för kommunens verksamheter och för näringsliv och medborgare. Fokus förflyttas från att generera intäkter på data till att göra

informationen öppet tillgänglig och maximera dess värde för fler aktörer. Detta påverkar finansieringsmodeller och nyttoberäkningar, där faktorer som ökad attraktivitet för företag som använder geodata blir viktiga. Omställningen innebär också att kostnaderna för system- och dataförvaltning kommer att öka, då ajourhållning av data och utveckling av digitala tvillingar kräver både avancerad teknik och mer resurser. Samtidigt skapar detta möjligheter till effektivisering, automatisering och bättre beslutsunderlag för planering.

För att GIS och geodata ska kunna utvecklas till en central strategisk resurs, och inte enbart fungera som stöd- och uppdragsverksamhet, krävs att interna hinder i övervinns. Gemensamt för dessa hinder är behovet av en bredare helhetssyn samt tydligare, gemensamma strategier och arbetssätt inom kommunen. Geodataverksamheten kan inte på egen hand fatta beslut om att bli en strategisk resurs – det behövs ett gemensamt synsätt där geodata ses som en del av kommunens övergripande arbete med data som strategisk tillgång. GIS och geografiska analyser bör ses som en naturlig del av en större satsning på att stärka kommunens kapacitet för databearbetning, analyser och verksamhetsnära innovation.

I omställningen till ett digitalt arbetssätt är det också viktigt att vara uppmärksam på tecken på byråkrati och kvarvarande analoga arbetssätt som inte tillför något värde, då dessa kan hindra utvecklingen. Även om syftet ofta är att skapa trygghet och struktur under omställningen till mer digitala och innovativa arbetsmetoder, kan dessa traditionella metoder i praktiken bli ett hinder för förändring.

6 Nämndens omställning för att möta kommande förändringar och utmaningar

Förändringar inom miljöområdet är en realitet och förvaltningen behöver kontinuerligt utvärdera och anpassa sina arbetssätt och processer för att förenkla och effektivisera verksamheten. Även om förbättringar sker löpande i mindre skala, krävs nu ett ökat fokus för att optimera arbetet ytterligare. Samtidigt innebär omställningar och införandet av nya rutiner att det uppstår tillfälliga kompetensbehov, då medarbetarna behöver tid för utbildning och inläsning. Trots genomförda omställningsåtgärder, effektiviseringar och optimeringar behöver vi prioritera debiterbar tillsyn. Detta innebär vissa konsekvenser, såsom minskad satsning på proaktivt arbete – till exempel mindre information på hemsidan och färre initiativ till möten. Det innebär också att ärenden som inte leder till debitering, exempelvis obefogade klagomål, kommer att prioriteras ned och få längre handläggningstider till förmån för ärenden där debitering är möjlig.

Inom bygglovsområdet har förvaltningen under flera år gjort betydande satsningar på digitalisering. Den tekniska utvecklingen bevakas löpande för att ta tillvara de möjligheter som artificiell intelligens kan erbjuda. Genom att använda digitala verktyg och tekniska lösningar kan verksamheten bibehålla en hög servicenivå, även vid osäkra ekonomiska förutsättningar.

Den snabba teknikutvecklingen inom geodataområdet fortsätter att ha stor inverkan på verksamheten. Utöver införandet av ny teknik blir också befintliga lösningar allt snabbare och mer lättillgängliga, vilket öppnar upp för ökad effektivisering och automatisering som förändrar både arbetsmetoder och analysmöjligheter. Samtidigt innebär denna utveckling att kontinuerlig kompetensutveckling för personalen är en ständigt närvarande utmaning. Dessutom leder den utbredda användningen av webbaserade kartor till ökade krav och förväntningar på kartornas kvalitet och aktualitet, vilket i praktiken betyder att det ajourhållningsarbete som behövs för att upprätthålla denna kvalitet behöver systematiseras och bli tydligt som en del av verksamhetens kontinuerliga uppdrag.

Det osäkra omvärldsläget gör att informationssäkerhet får en allt mer central roll, samtidigt som det ställer högre krav på att systemförvaltning av geodata och webbkartor är robust och resilient. Alltmer arbetstid behöver nu läggas på säkerhetsuppdateringar, vilket skapar påfrestningar både i geodataverksamheten och i relationer till IT och andra verksamheter. För att långsiktigt säkra resurser och kompetens för dessa arbetsuppgifter behövs en tydlig ansvarsfördelning mellan geodata, IT och andra verksamheter, så att man kan minimera de risker som uppstår om detta

säkerhetsarbete inte utförs effektivt.

Till omvärldsläget hör att den svenska marknaden för system inom geodataområdet präglas av en monopolliknande situation, där många kommuner upplever ett tryck att använda system som bygger på en amerikansk, global leverantör som central aktör. Ett alternativ som Enköping och allt fler kommuner valt är att använda öppen källkod i GIS-plattformen, och att i kommunsamverkan säkerställa förvaltning och utveckling. Med detta skapas möjligheter till digital suveränitet vilket innebär att kommunen har kontroll över både geodata och system utan att vara beroende av en specifik leverantör. Det ger också möjlighet att upprätthålla viktiga funktioner vid exempelvis nätverks- eller elavbrott, eller om en leverantör av någon anledning skulle begränsa tillgängligheten till systemet. Denna frihet är en tillgång men kräver mer av kommunen, inte av resurser men av tydlighet. För att säkerställa drift och underhåll med befintliga resurser behöver det tydliggöras att kommunens val av GIS-plattform är ett strategiskt val som alla verksamheter behöver förhålla sig till och hjälpas åt med att vårda och säkra kontinuiteten av.

En ytterligare intern utmaning är bristen på tydliga rutiner för interndebitering, vilket gör det svårt att korrekt beräkna verksamheternas intäkter och kostnader. Den centrala ekonomiavdelningen har påbörjat ett arbete med sådana riktlinjer. Risker är annars att vissa intäkter som borde debiteras till externa kunder inte tas ut. Det finns ett system för tidsregistrering som kan tillämpas för att förenkla interndebiteringen.

7 Ekonomi

7.1 Driftbudget

Verksamhet, mnkr	Bokslut 2025	Budget 2026	Förändring 25/26	Budget 2027	Plan 2028	Plan 2029
Byggavdelningen	-6,5	-6,7	-0,2	-7,0	-7,2	-7,5
Kart- och GIS-avdelningen	-4,4	-7,1	-2,7	-7,4	-7,6	-8,0
Miljöavdelningen	-13,1	-11,7	1,4	-12,1	-12,6	-13,1
Mark- och exploateringsavdelningen	-1,2	-3,2	-2,0	-3,3	-3,4	-3,6
Avdelningen för strategisk planering	-10,7	-13,7	-3,0	-14,2	-14,8	-15,4
Nämnd	-1,1	-1,1	0,0	-1,2	-1,2	-1,2
Stab och nämndsekreterare	-3,8	-6,0	-2,2	-6,2	-6,5	-6,7
Totalt, mnkr	-40,8	-49,5	-8,7	-51,4	-53,3	-55,5

Kommentarer till driftbudget

Fördelningen mellan avdelningarna för budget 2026 överensstämmer inte med fördelningen i RFM. Det beror bland annat på ramflytt från övriga förvaltningar samt från stab till GIS och omfördelning av budget mellan förvaltningens avdelningar.

Effektivisering för 2027 är 1 %, 0,5 miljoner kronor. Den är fördelat procentuellt utifrån den budget avdelningarna har för 2026. På samma sätt för effektivisering 2028 1,4 %. Effektivisering 2029 0%.

Konsekvenser av effektivisering/budgetminskning

Driftbudgeten för mark- och exploateringsverksamheten omfattar personalkostnader, kostnader för advokater, arkeologer och andra

specialister samt kostnader för markförvaltning och deponier. En minskning av budgeten skulle därför leda till färre medarbetare inom miljö- och byggnadsnämnden och minskat utrymme för köp av externa tjänster, alternativt att projekten drivs i långsammare takt. Detta riskerar också att försvåra markförvaltningen och arbetet med strategiska markfrågor. Kommunstyrelsen kommer då tvingas göra hårdare prioriteringar bland exploateringsprojekten, vilket i sin tur kan påverka kommunens tillväxt, utveckling och möjligheten att nå uppsatta mål, eftersom miljö- och byggnadsnämnden inte kan tillhandahålla tillräckliga resurser.

En minskad budget inom miljöområdet innebär att verksamheten i ännu högre grad behöver prioritera tillsynsinsatser för att maximera intäkterna och kompensera för minskade skattemedel. Eftersom tillsynsarbetet är både skatte- och avgiftsfinansierat leder en minskning av skattemedlen direkt till ett ökat krav på debiterbar tillsyn. Detta riskerar att tränga undan andra viktiga utvecklingsmål, såsom införande av digitala verktyg och applikationer. Förutom att personalresurser i högre utsträckning behöver läggas på tillsyn kan samarbetet inom kommunen och med andra kommuner bli lidande. Det handlar till exempel om möjligheten att vara delaktig i de tidiga skedena av samhällsbyggnadsprocessen, vilket skulle motverka syftet med den nya förvaltningsorganisationen. För medarbetarna innebär detta ökad stress, eftersom de kan behöva avstå från samverkansmöten eller förnyelseinitiativ för att klara det ökade trycket på intäkter.

En minskad driftbudget för geodataverksamheten innebär att ytterligare prioriteringar måste göras. Det innebär framför allt att egen utveckling, som till exempel arbete med 3D-modeller och digitala tvillingar, samt långsiktigt underhåll av webbkartssystem, får stå tillbaka i ännu större utsträckning. Generellt leder detta till minskad kapacitet att stötta andra verksamheter, både när det gäller support och stöd i deras egen utveckling. Om andra verksamheters driftbudget också minskar kan det dessutom öka behovet av stöd från geodataverksamheten för uppgifter de annars hade kunnat hantera på egen hand. Minskade IT-resurser kan innebära att vi själva behöver ta på oss fler IT-relaterade arbetsuppgifter.

7.2 Förändringar i driftsbudget

7.2.1 Volymförändringar

I resursfördelningsmodellen (RFM) kompenseras nämnderna fullt ut för volymökningar. Vid volymminskningar minskas nämndernas budgetramar motsvarande volymminskningen.

Verksamhet med volymuppräkning i RFM	Volymenhet	Budget 2027	Plan 2028	Plan 2029
Byggavdelningen	Befolkning 1/2	49 413	49 707	50 109
Kart- och GIS-avdelningen	Befolkning 1/2	49 413	49 707	50 109
Miljöavdelningen	Befolkning 1/2	49 413	49 707	50 109
Mark- och exploateringsavdelningen	Befolkning 1/2	49 413	49 707	50 109
Avdelningen för strategisk planering	Befolkning 1/2	49 413	49 707	50 109

7.2.2 Flytt av budgetramar

Miljoner kronor	Budget 2027	Plan 2028	Plan 2029
Totalt (mnkr)			

7.3 Taxor och avgifter

Miljö- och byggnadsnämnden har nyligen uppdaterat sina taxor och planerar att endast se över miljöbalkens taxa under 2026. Under hösten 2027 kan nämnden, i enlighet med gällande delegation, justera taxornas nivå utifrån prisindex för kommunal verksamhet (PKV). Vid justeringen av miljöbalkens taxa kommer främst taxebestämmelserna att förtydligas, utan att själva timtaxans nivå förändras.

8 Investeringsplan 2027–2036

8.1 Analys av nämndens investeringsbehov

Geodataverksamheten har en investeringsplan för regelbunden förnyelse av mätinstrument samt för avrop av flygfotografering och flyglaserskanning. Det senare är en förutsättning för informationsförsörjningen och utgör grunden för att kommunens kartor ska kunna hållas uppdaterade och aktuella. Omvärldsfaktorerna påverkar inte investeringsbehovet men gör det än mer angeläget att informationsförsörjningen är regelbunden, heltäckande och av hög kvalitet.

8.2 Skattefinansierad investeringsplan

8.2.1 Inventarier

Belopp i mnkr	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2036	Total summa 10 år
Investeringsplan 2026-2035	-1,0	0,0	-2,1	0,0	-1,0	-0,6	-1,5	0,0	-1,6	0,0		-7,8
Förslag 2027-2036		-0,4	-0,9	0,0	-1,4	0,0	-0,9	0,0	-1,4	0,0	-0,9	-5,9
Förändring		-0,4	1,2	0,0	-0,4	0,6	0,6	0,0	0,2	0,0	-0,9	1,9

8.2.2 Sammanställd skattefinansierad investeringsplan

Belopp i mnkr	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2036	Total summa 10 år
Investeringsplan 2026-2035	-1,0	0,0	-2,1	0,0	-1,0	-0,6	-1,5	0,0	-1,6	0,0		-7,8
Förslag 2027-2036		-0,4	-0,9	0,0	-1,4	0,0	-0,9	0,0	-1,4	0,0	-0,9	-5,9
Förändring		-0,4	1,2	0,0	-0,4	0,6	0,6	0,0	0,2	0,0	-0,9	1,9

Konsekvensanalys utifrån KF:s uppdrag att minska investeringsplanen med 30 procent

För geodata har minskningen med 30% kunnat göras med justeringar av frekvens för mätinstrumentförnyelse, och genom en bedömning att behovet av flyglaserskanning minskat, bland annat för att det finns nationella planer på en sådan informationsförsörjning till alla kommuner. Minskningen bedöms inte medföra några större konsekvenser, förutsatt att de nationella planerna på flyglaserskanning av hela landet blir verklighet och görs tillgängligt för alla kommuner.

8.3 Större investeringar efter 10-årsplanen